

Handläggare
Mattias Nilsson
08-508 265 85

Klarläggande om kombiledning/kulvert

Flera av byggherrarna i etapp 1 av Årstafältet har under planprocessen uttryckt oro över den huvudledning för spill- och dagvatten (kombiledning) som går över Årstafältet idag. Som staden ser det är rester av gamla ledningar, tagna ur bruk, inte något som föranleder särskild hänsyn i stadens markanvisningar. Det får därför heller inte någon påverkan på det markpris som sätts i markanvisningen.

Detta PM syftar därför till att klargöra förutsättningarna runt kombiledningen och på så sätt undanröja den oro som kan finnas för att rester av kombiledningen föranleder stora kostnader eller påverkar byggherrarnas planer för bebyggelsen inom kvarteret.

Läge i plan och höjd

I och med att ledningen fortfarande är i drift omfattas den därmed också av viss sekretess. Byggherrarna har under hösten 2014 fått ritningar skickade till sig som visar kombiledningens läge i plan och höjd för sina respektive kvarter. Mot bakgrund av det underlaget går det att direkt se vilka delar av byggherrarnas byggnader och anläggningar som direkt påverkas genom att de skär genom ledningen.

Förorening och sanering

Stockholm vatten har i dagsläget inga särskilda misstankar om att ledningen skulle vara förorenad. Bl a innebär ledningens utformning att det är en ständig ström av spillvatten i den, vilket minskar risken för att ev föroreningar skulle sedimenteras i ledningen. Om en förorening ändå visar sig när ledningen grävs fram ligger ansvaret för saneringen på verksamhetsutövaren, alltså Stockholm vatten.

Ledningens konstruktion

Ledningen är byggd som en kulvert, sannolikt i oarmerad betong. Den kan också delvis eller helt vara murad eller byggd i armerad betong. Oavsett vilket är bedömningen att kulverten inte påverkar

stadens respektive byggherrarnas entreprenader mer än marginellt då schaktning ändå behöver utföras och då massorna kan hanteras som icke förorenade massor. Om det inte går att gräva bort kulverten direkt (inte otroligt då den är gammal) är det snabbt gjort att koppla på en hydraulhammare på grävmaskinen och bilar ner konstruktionen (ett jobb på ca 1-2 dagar). Därefter kan schaktmassorna användas som fyllnadsmassan eller schaktas bort.

Om kulverten är armerad är det en något högre kostnad för deponi av schaktmassorna från ledningen, men även det är en marginell skillnad för den totala markschakten. Sannolikt går det att separera armering från betong när kulverten är riven (om det alls finns någon armering) och eventuellt kommer staden att kunna ta emot schaktmassor inom projektet, vilket kan göra hanteringen något billigare.

Om behov finns kan spont (Berlinerspont/rörspont) borras igenom kulverten där det behövs, vilket inte heller det är en särskilt fördyrande åtgärd.

Stadens åtgärder

Staden kommer att fylla/locka kulverten där staden bryter igenom den. Exakt var staden kommer att behöva fylla ledningen är i dagsläget inte klarlagt, troligtvis blir det i alla delar som ligger utanför kvartersmark (utanför byggherrarnas spont).

Som nämns ovan kommer SVAB att sanera kulverten om behov finns för det.